

proposta didàctica

propostes didàctiques elaborades per Salvador Bataller

El diari d'Anna Frank

Adaptació teatral de **Frances Goodrich i Albert Hackett**

Introducció / Salvador Bataller

www.bromera.com
edicions

bromera

TEATRE
bromera

ÍNDIX

REFLEXIONS PRÈVIES, SOBRETOT, PER AL PROFESSORAT	
PENSANT, ESPECIALMENT, EN L'ALUMNAT	
PROPOSTES DIDÀCTIQUES	
<i>a)</i> Activitats sobre el text	
<i>b)</i> El context històric: un temps convuls i terrible	
<i>c)</i> El 'Diari' i el drama: dos gèneres diferents i una autoria complementària	
<i>d)</i> De llengües i estils	
<i>e)</i> Persones i personatges en una situació límit	
<i>f)</i> Singularitats de l'acció, l'espai, el temps i l'estructura	
<i>g)</i> Activitats de recreació de textos	
<i>h)</i> Dues propostes de comentari de text	
<i>i)</i> Qüestionari per a l'anàlisi del documental 'La corta vida de Ana Frank'	

«La base de la cultura és la còpia i la modificació.»

ORXATA SOUND SYSTEM

(col·lectiu musical valencià)

Entrevista publicada el 31 de gener

de 2011 a *L'Informatiu.com* (*Diari*

digital valencià per als nous temps)

REFLEXIONS PRÈVIES, SOBRETOT, PER AL PROFESSORAT

Des de l'aula, hom pot llegir *El diari d'Anna Frank* amb interessos i plantejaments pedagògics molt diferents, i això és vàlid per al diari original i per a la seua adaptació teatral més cèlebre, aquest drama de Hackett i Goodrich.

No obstant això, siga quin siga el motiu triat per a acostar l'alumnat a la comprensió i el gaudi de la història dels amagats a «la casa del darrere», resultarà sempre aconsellable prendre en consideració de manera simultània els continguts següents:

- el marc històric dels fets
- la història dels personatges reals
- el diari personal d'Anna Frank
- la comprensió i l'anàlisi del text teatral
- els valors estètics del drama
- els personatges i les situacions com a reflex d'actituds vitals
- el món adolescent vist per Anna Frank

El diferent èmfasi en els continguts dependrà, per força, de la matèria des de la qual abordem la lectura i el comentari d'aquest drama (llengua i literatura, història, ètica, educació per a la ciutadania, taller de dramatització-teatre, tutoria...), del nivell educatiu en què ens trobem (ESO, Batxillerat, Formació de Persones Adultes...) i del temps previst en la programació per a fer les activitats.

Les activitats per a l'aula que ací es proposen són tantes perquè s'ha volgut abastar la diversitat d'eixe ampli ventall pedagògic quant a continguts i edats. Per això s'ha procurat plantejar vies de treball que puguen resultar d'utilitat a enfocaments i interessos tan diferents. Hem preferit agrupar-les més per continguts temàtics que no per matèries i nivells educatius, tot pensant que siga el professorat qui trie entre els itineraris que ací se li proposen, que decidisca fins on arribar i què passar per alt o, si

ho creu convenient, que pugui optar per canviar l'ordre o completar-los al seu gust i al de l'alumnat corresponent. Com diu la citació inicial: «La base de la cultura és la còpia i la modificació».

No obstant això, pot resultar útil afegir ací alguns suggeriments de caràcter general. El primer és que és d'una gran eficàcia com a activitat prèvia visionar el documental *La corta vida de Ana Frank*, realitzat per la Casa d'Anna Frank a Amsterdam.¹ En l'apartat D de les activitats proposem un qüestionari bàsic que ajuda l'alumnat a sintetitzar-ne la informació. Aquesta informació servirà per a comprendre millor el drama, però també per a motivar l'alumnat a participar en els enfocaments vivencials i participatius que vulguem donar a les activitats.

En segon lloc cal no oblidar que les situacions tan intenses d'*El diari d'Anna Frank* es presten al debat sobre les motivacions dels personatges i sobre la major o menor empatia amb ells per part del lector; però també possibiliten l'anàlisi dels conflictes propis dels adolescents de tots els temps. Amb aquests intercanvis d'opinió a l'aula, sovint apassionats, podem ensenyar a l'alumnat que el debat autèntic serveix per a obrir la ment a altres punts de vista, no per a encabotar-nos a no escoltar, alçar la veu i desqualificar d'entrada i com a norma a qui veu la realitat d'una altra manera.

Com a activitat final, a falta de la possibilitat de fer el nostre muntatge escènic, o fins i tot si no està al nostre abast organitzar una lectura dramatitzada, o si no podem acudir com a espectadors a un teatre per a veure una representació del drama, sempre podem comptar amb l'emotiva pel·lícula de George Stevens que el va portar a la pantalla. El DVD corresponent es pot aconseguir en www.fox.es.

Direm, finalment, que les respostes a la majoria de les activitats que plantejem es poden desprendre de la informació de l'estudi preliminar de l'obra, atés que introducció i propostes tenen molts punts en comú, entre altres, que segueixen una progressió temàtica semblant.

1. En el documental *La corta vida de Ana Frank* se sintetitza en 28 minuts tota la història de la seua vida i també la problemàtica dels jueus durant la Segona Guerra Mundial. Inclou citacions, fotografies de personatges i llocs, així com imatges històriques que faciliten la comprensió dels textos. Per la seua claredat expositiva, resulta adequat per a qualsevol nivell educatiu. Hem citat la versió en castellà, però també es poden seleccionar en el mateix DVD locucions en alemany, francès, hebreu, holandès, anglés i italià. En ww.annefrank.nl es poden obtenir amb facilitat tant aquest documental com altres publicacions interessants.

PENSANT, ESPECIALMENT, EN L'ALUMNAT

El diari íntim que una adolescent de tretze anys, Anna Frank, va escriure durant els dos anys que va estar amagada amb la seua família a la rebotiga d'un edifici industrial d'Amsterdam per a escapar de la persecució nazi ha fet la volta al món des que en 1947 se'n va publicar la seua primera edició.

De llavors ençà, milions de lectors han riu i s'han commogut i s'han interessat per unes pàgines sorgides del somni d'una adolescent que va voler ser escriptora per deixar testimoni de les injustícies i els horrors del seu temps juntament amb la seua esperança en un món millor. Ha sigut traduït a més de setanta idiomes, i els milions d'exemplars publicats han fet afirmar als amants dels rècords que ens trobem davant de l'obra de no-ficció més editada després de la Bíblia.

En efecte, el *Diari* ha conegut edicions crítiques i estudis sobre la seua autenticitat, antologies per a joves, edicions de butxaca, còmics, versions infantils i, fins i tot, musicals, així com adaptacions per a cine, teatre, televisió, dibuixos animats...

L'adaptació teatral que en van fer Albert Hackett i Frances Goodrich es va estrenar en 1955. A pesar del pas del temps, continua sent la peça teatral sobre el *Diari* més aconseguida i representada, i també la més popular. El teatre, com ja saps, pretén mostrar aspectes de la vida d'una sèrie de personatges, però encara que per força mantinga diferències amb l'original d'Anna Frank, aquest drama ens condensa d'una manera brillant l'essència fins a haver-se convertit en un clàssic contemporani.

Drama? Vol dir això que l'obra que heu de llegir i comentar serà una lectura seriosa, trista, avorrida? A qui pot agradar això? Però el jove lector s'equivocaria si, sense haver llegit el text, es deixara endur pels prejudicis. En l'obra també hi ha espai, i molt, per al somriure, per a la intriga, per a l'emoció... En suma, per a la diversió.

A pesar dels anys transcorreguts, així ho han entés els lectors i els espectadors que han vist en el món d'aquesta adolescent jueva la possibilitat d'un viatge apassionant cap al cor de l'ésser humà. Des d'aquestes pàgines, tenint la nostra imaginació com a escenari, els autors fan revivre en escena la mirada neta de la ingenuïtat d'Anna, però també la seua capacitat d'observació, de crítica i d'anàlisi psicològica.

Pensa que en llegir una obra de teatre, alhora, et converteixes en director i espectador, ja que pots imaginar el lloc pel qual es mouen els personatges (decorat), els seus moviments, les seues intencions i els seus sentiments fins a crear la teua pròpia visió.

Finalment, recorda que aquesta lectura et permet, més enllà de les pel·lícules d'acions bèl·liques i nazis, connectar el passat i el present i veure que sovint no estan tan distants. En els anys quaranta del segle xx el món civilitzat va haver d'assumir la seua responsabilitat per acció o omissió en els horrors de l'Holocaust. Però hui, al cap de més

de mig segle, termes com *genocidi*, *neteja ètnica*, *xenofòbia*, *racisme* o *neonazi* continuen sent sinistra actualitat en les notícies de cada dia.

També és veritat que cada dia ens arriben notícies d'esperança gràcies a la gent anònima que opta, lluny o prop de nosaltres, per invertir calladament el seu temps a plantar cara a la injustícia. També aquests éssers anònims estan presents en l'obra.

Aquestes propostes didàctiques naixen de l'experiència de dos professors de llengua i literatura que fa molts anys que fan teatre i n'ensenyen a Secundària. Estan pensades per a ser-te útils i perquè t'ho passes d'allò més bé llegint *El diari d'Anna Frank*. Res no ens agradaria tant com que, amb tu, ocorreguera igual que amb els nostres alumnes quan vam posar en escena l'obra i quan després la continuem llegint i comentant a classe. Per a la majoria d'ells es tracta del descobriment d'un text impressionant i difícil d'oblidar. Gaudeix-ne.

A) ACTIVITATS SOBRE EL TEXT

1. Per a entrar en matèria...
 - 1.1. Si ja havies llegit el *Diari* d'Anna Frank, contesta les preguntes següents:
 - 1.1.1. Explica què coneixies de l'autora i del seu llibre abans de llegir-lo, i com t'havia arribat aquesta informació.
 - 1.1.2. Comenta què et va motivar a llegir el *Diari*.
 - 1.1.3. Analitza si et va agradar més l'original d'Anna Frank o t'ha agradat més aquesta versió teatral. Per què?
 - 1.1.4. Esmenta les diferències i les semblances més significatives, per a tu, entre aquestes dues formes de presentar-nos les peripècies de la xiqueta.
 - 1.2. Si no has llegit encara el *Diari* d'Anna Frank, contesta les preguntes següents:
 - 1.2.1. Explica si, abans de llegir aquesta obra teatral, havies sentit parlar o havies llegit alguna cosa sobre l'autora el seu llibre; què coneixies, com t'havia arribat aquesta informació...
 - 1.2.2. Comenta si, després de llegir aquesta obra teatral, estaries més o menys motivat a llegir el *Diari*. Per què?
 - 1.2.3. Analitza si, com a regla general, prefereixes llegir un diari o una novel·la o la versió teatral corresponent, si n'hi ha.
2. Consulta les primeres línies de la Introducció i anota com es titulava –en holandès i en la nostra llengua, i d'acord amb els desitjos d'Anna Frank– la primera edició del seu diari.
 - 2.1. Digues com es va titular exactament a partir de la segona edició i, actualment, com és coneguda aquesta obra en tot el món.
 - 2.2. Indica el títol de l'adaptació teatral.
 - 2.3. Concreta què es vol destacar en cadascun d'aquests títols: *La Casa del Darrere*, *Diari* i *El diari d'Anna Frank*.
 - 2.4. Digues per què creus que es van fer aquests canvis i quin et sembla el més bo.
 - 2.5. Proposa un altre títol i indica els avantatges i què vols remarcar davant del lector.
3. Les cobertes posteriors dels llibres, o les solapes, solen contenir uns textos breus que ens informen sobre l'autor i l'obra corresponent amb la intenció de despertar l'interès dels lectors i motivar-ne la lectura. Després de llegir aquests dos exemples de cobertes referides a *El diari d'Anna Frank*, fes les activitats que hi ha tot seguit:

TEXT 1

A Amsterdam, en la planta alta d'un magatzem industrial, una mena de trasters on roman amagada durant més de dos anys, una adolescent de tretze intenta comprendre's a si mateixa i albergar alguna esperança sobre el convuls temps que li ha tocat viure.

Compta amb l'ajuda del seu diari, en el qual també va forjant els seus somnis de ser escriptora. Avui, aquest *Diari* ha fet la volta al món i ha posat un rostre als horrors del nostre temps, però també a les seues esperances.

Des de la seua estrena en 1955 fins avui, la versió teatral del *Diari*, obra de Frances Goodrich (Nova Jersey, 1890) i el seu espòs, Albert Hackett (Nova York, 1900), ha recorregut els escenaris i les pantalles cinematogràfiques de tot el món. Un text emotiu, brillant, premiat i aplaudit, que ara també es pot llegir gràcies a aquesta traducció.

TEXT 2

Qui ja ha llegit el *Diari* d'Anna Frank podrà reviuire, amb aquesta versió teatral, les emocions que desperta la tendra i terrible història d'una adolescent jueva, amagada durant dos anys, amb set persones més, en un espai molt reduït i secret. Qui encara no l'ha llegit, ara, a més de conèixer les vivències d'Anna, podrà sentir en directe la veu d'aquells fugitius dels nazis, amb la vida que donen els diàlegs, i s'endinsarà, gràcies a les acotacions, en un lloc i un ambient que encarnen una de les pàgines més llegides de l'Holocaust.

El diari d'Anna Frank, de Frances Goodrich (Nova Jersey, 1890) i el seu espòs, Albert Hackett (Nova York, 1900), es va estrenar al Cort Theatre de Nova York el 5 d'octubre de 1955. Se n'ha fet una versió cinematogràfica i està considerada la millor adaptació teatral del *Diari*, la més representada arreu del món i la més premiada.

- 3.1. Indica les coincidències i les diferències que trobes entre els dos textos.
- 3.2. Valora raonadament els textos: quin t'agrada més o et resulta més informatiu, més suggeridor i et motivaria més a llegir, què falta o sobra en cada cas...
- 3.3. A partir de la lectura de l'obra, elabora el teu text per a la coberta del llibre. Pots basar-te en aquests o fer-ne un totalment nou, però tin en compte les parts que té, l'extensió (un màxim de 900 caràcters, amb espais) i la necessitat d'informar, suggerir, despertar interès...
4. En la introducció s'aporten unes quantes raons que ajuden a explicar el reconeixement, el ressò universal i l'èxit clamorós de lectors que ha aconseguit el *Diari* d'Anna Frank, des que es va publicar fins als nostres dies.
 - 4.1. Resumeix-les, amb les teues paraules, i ordena-les, segons la teua opinió, de més a menys importants.
 - 4.2. Comenta amb quines raons estàs d'acord o amb quines estàs en desacord.
 - 4.3. Fins i tot sense haver llegit el diari original, explica altres possibles motius que, segons tu, justificarien l'èxit d'aquest diari.
 - 4.4. Indica els moments més importants que han permès que el diari arribara als lectors actuals.
 - 4.5. Cita i valora les polèmiques sobre la seua autenticitat.

5. En la introducció (pàgina 10) s'afirma que: «l'autèntica qualitat literària d'un relat no depèn de la quantitat de realitat, de ficció o d'autobiografia que conté, sinó de l'habilitat de l'autor de crear mons amb paraules, amb la seua lògica interna, perquè el lector se'ls crega».
 - 5.1. Explica amb les teues paraules aquesta afirmació.
 - 5.2. Demostra de manera raonada el teu acord o desacord amb aquestes paraules.
 - 5.3. Determina si la presència de la realitat, els fets històrics, l'autobiografia de l'autora... són molt o poc importants en el *Diari* d'Anna Frank. Pot ajudar-te llegir l'apartat 1 de la introducció: «Quan el context i l'obra es fonen i es confonen».

6. Llig les paraules següents (pàgina 10) i fes les activitats:

«El somni d'Anna Frank de ser escriptora i publicar un llibre de debò s'ha fet realitat; és més, el seu s'ha convertit en el diari per antonomàsia, potser és el més universal dels diaris personals.»

 - 6.1. Explica què significa: «un llibre de debò», «el diari per antonomàsia».
 - 6.2. Demostra, amb arguments teus i de la introducció, per què són certes, o incertes, les paraules anteriors.

7. Comenta què era «la casa del darrere», qui li va posar aquest nom i on estava situada.

8. Indica quan va rebre Anna el seu diari en l'obra teatral i en la informació que donen altres fonts com el *Diari*, la introducció, Internet...
 - 8.1. Exposa les possibles raons teatrals que han fet que la data no coincidisca.
 - 8.2. Valora l'opció que van prendre els dramaturgs.

B) EL CONTEXT HISTÒRIC: UN TEMPS CONVULS I TERRIBLE

1. Emparella cada adjectiu amb el substantiu corresponent; tots es refereixen a les primeres dècades del segle xx. Explica per què els has associat així esmentant tres aspectes històrics importants de cada dècada que puguin justificar l'adjectiu que hi adjudiques.

Ombrius •	• Anys vint
Bel·licosos •	• Anys trenta
Feliços •	• Anys quaranta

2. La Segona Guerra Mundial té una gran influència en el context històric i personal d'Anna Frank. Consulteu, entre altres, aquests tres webs amb informació molt útil i didàctica sobre aquesta contesa i feu les activitats que hi ha tot seguit:

–Viquipèdia. La Segona Guerra Mundial

–Internet a l'aula. La Segona Guerra Mundial

–La pàgina de la història. La Segona Guerra Mundial

2.1. Entre els diferents grups, repartiu-vos els blocs o aspectes informatius que integren la vostra investigació sobre la Segona Guerra Mundial: els moments i els fets més importants, els bàndols i països enfrontats (qui eren els aliats i qui eren els nazis), els personatges més significatius... i qualsevol altra informació que considereu interessant.

2.2. Cada grup haurà de reunir la informació sobre algun o alguns aspectes de la Segona Guerra Mundial i redactar-ne un informe.

2.3. Confeccioneu un informe general que englobe i conjunte tots els aspectes estudiats sobre la Segona Guerra Mundial.

3. Consulta aquest web, <http://www.annefrankguide.net/es-ES/bronnenbank.asp?aid=28162>, i fes les activitats següents:

3.1. Copia o resumeix la «Barra cronològica» (1889-1980) que relaciona els esdeveniments més importants de la vida d'Anna Frank i la seua família amb el que passava en diversos països, entre aquests Espanya, en relació amb la Segona Guerra Mundial.

3.2. Indica i comenta els aspectes que t'hagen semblat més significatius, curiosos, desconeguts...

3.3. Fes el mateix amb altres taules biogràfiques que ofereix aquest web sobre Anna Frank, la seua família i les altres persones que van compartir amb ella espai i penalitats a «la casa del darrere».

4. Els membres de la família Frank eren jueus alemanys que van haver d'emigrar a Holanda en 1933. Fes una síntesi en tres columnes de la situació econòmica, social i política a Alemanya durant els anys trenta del segle xx. Pots trobar informació en

la introducció a aquesta obra de teatre, en algun manual d'història, en alguna de les pàgines web que hem esmentat i en altres.

5. En la introducció (pàgina 17) es diu: «Amb aquest panorama tan negre, els Frank van decidir abandonar Alemanya». Enumera les raons per les quals la família Frank va decidir anar-se'n a viure a Holanda.
6. Descriu com era la vida dels Frank a Amsterdam, de 1933 a 1940. Relaciona-ho amb la classe social a què pertanyien.
7. En grup o individualment, documenta't i precisa amb dades concretes les teues respostes sobre aquests aspectes del nazisme:
 - a) Origen i significat del terme *nazi*.
 - b) Prejudicis antisemites en la història i en el nazisme.
 - c) Xifra total de jueus assassinats.
 - d) Altres ètnies, nacionalitats i grups socials perseguits pel nazisme: gitanos, opositors, polítics, homosexuals, persones amb discapacitat, etc.
 - e) La vida quotidiana en els camps de treball i d'extermini.
 - f) Els supervivents de l'Holocaust.
 - g) El nazisme davant la justícia.
 - h) El nazisme al començament del tercer mil·lenni: neonazis i negacionistes.
 - i) Perfil psicosocial dels joves actuals seduïts per l'estètica i l'ideari neonazi.
 - j) Formes actuals del totalitarisme a Occident i a Orient.
8. El text següent té relació amb alguns aspectes de l'activitat anterior, especialment amb l'apartat *d*); després de llegir-lo, fes les activitats que hi ha més avall.

Els gitanos i Simon Wiesenthal

Joan Oleaque és un gran amic. És periodista, possiblement un dels millors d'Espanya en investigació, professor universitari, autor d'algunes obres periodístiques interessants i, a més, gitano. Abans de l'estiu em va deixar un llibre molt difícil de trobar. Es tracta de *Justícia, no venjança* de Simon Wiesenthal; conegut com el *caçanazis* jueu. En l'obra, publicada en 1989, hi ha un capítol dedicat als jueus i els gitanos: «tothom parla de la tragèdia del poble jueu, però quasi ningú no parla de la tragèdia dels gitanos; quasi ningú no sap que probablement també mig milió de gitanos va ser aniquilat en els camps d'extermini, perquè els gitanos, en la seua desgràcia, estaven pràcticament equiparats als jueus», diu Wiesenthal.

El capítol ofereix altres interessants conclusions. Entre aquestes, que si el poble gitano haguera estat políticament organitzat i haguera disposat d'estructures pròpies,

i de suport econòmic, per a pressionar els governs, com sí que ho van poder fer els jueus, Europa els hauria reconegut el patiment i els hauria indemnitzat. Però, com subratlla Wiesenthal, com que era un poble sense aquestes capacitats: «la tragèdia dels gitanos mai no va arribar a penetrar realment en la consciència de la gent». Dit amb altres paraules, eren els *pàries* d'Europa, perquè a més d'haver estat massacrats com els jueus pels nazis, ningú no va pensar després en ells. La història d'aquest mig milió de gitanos assassinats està encara per escriure.

Rellegint aquests dies les paraules de Wiesenthal a un se li posa la pell de gallina, perquè els estats membres de la UE han tornat a donar l'esquena als gitanos, expulsats d'Itàlia i ara de França. Se'ls acusa de ser focus de problemes i d'inseguretat ciutadana, que és el mateix argument que es va utilitzar en el seu moment pel III Reich. I se'ls apliquen mesures *conjuntes*, no individuals. És a dir, no es tracta de si un delinqueix, qüestió que hauria de ser jutjada pels tribunals; sinó que es pressuposa que tots són males persones: homes, dones, xiquets i ancians. Se'ls estigmatitza, la qual cosa pot generar més rebuig social del que ja pateixen (a Itàlia grups de la ultradreta s'han dedicat a perseguir-los). I, finalment, se'ls usa com a excusa amb finalitats electorals, que és el més irritant d'aquesta història.

[Traducció d'un fragment d'un article
del corresponal de *La Vanguardia* a València]

SALVADOR ENGUIX

17-9-2010 *Diario de Valencia*

(blog de *La Vanguardia*)

- 8.1. Explica el significat de *ser uns «pàries», massacrar, III Reich, estigmatitzar*.
- 8.2. Esbrina i comenta qui era Simon Wiesenthal, què feia com a *caçanazis* i si hi ha algun altre *caçanazis* conegut.
- 8.3. Aclareix el que tu entens per *justícia* i per *venjança*.
- 8.4. Explica de manera raonada per quina de les dues opcions t'inclinaries si hagueres sigut víctima dels nazis.
- 8.5. Fins on cal arribar en el càstig perquè siga *Justícia, no venjança*, com indica el títol del llibre de Simon Wiesenthal.
- 8.6. Explica quines *capacitats*, com a poble, tenien els jueus, però no els gitanos, segons Wiesenthal.
- 8.7. Valora de quina manera ha pogut influir en ambdós pobles, aleshores i ara, tenir, o no tenir, aquestes *capacitats*.
- 8.8. Determina si els jueus i els gitanos han compartit, durant algun període de la història (des de quan, fins a quan), la condició de pobles errants, nòmades, i si això ha

canviat en algun d'aquests pobles, o en els dos (des de quan, fins a quan, a causa de què, conseqüències...).

9. Argumenta a favor o en contra d'algunes mesures que segons el text anterior s'apliquen actualment als gitanos:

a) Expulsar-los d'estats membres de la UE, com ara Itàlia i França.

b) Pressuposar que tots són males persones: homes, dones, xiquets, ancians...

c) Aplicar-los sancions *conjuntes*, no individuals.

10. Els amagats en «la casa del darrere» són perseguits per ser jueus. Busca i resumeix tres informacions importants sobre cada aspecte del judaisme que t'indiquem.

JUDAISME: ORIGEN, HISTÒRIA, RELIGIÓ, CULTURA.

11. Indica en quins moments del drama es veuen costums o ritus jueus i explica en què consisteixen.

12. Ben sovint, els mitjans de comunicació actuals ens informen sobre enfrontaments greus entre l'estat d'Israel i els països veïns. Informa't i redacta una síntesi en poques línies sobre l'origen d'aquests conflictes actuals.

13. Consulta alguna enciclopèdia o Internet i explica amb les teues paraules el significat dels termes següents: *raça ària, prejudici, sefardita, discriminació, segregació, intolerància, fanatisme, nazi, jueu, semita, antisemita, gueto, camp de concentració, camp d'extermini, Holocaust i shoah*.

14. L'anomenada «nit dels vidres trencats» ha passat a la història com un exemple vergonyós d'intolerància i fanatisme.

14.1. Explica en què va consistir.

14.2. Resumeix algun altre episodi de la història o del present causat pel fanatisme.

15. Assenyala cinc mesures contra els jueus alemanys adoptades pel nazisme.

16. No obstant això, ni la xenofòbia ni la discriminació són actituds del passat.

16.1. Busca un cas concret de xenofòbia o discriminació que haja aparegut recentment en els mitjans de comunicació i escriu-ne un resum.

16.2. Describeix alguna situació actual en què la discriminació forme part dels costums acceptats d'una societat o un país.

17. Després d'exposar oralment els casos que heu arrellegat, s'ha de fer una classificació de tot el material aportat per la classe en funció de les causes que originen la discriminació. Primer es farà de manera individual i per escrit. En un moment posterior, ja a la pissarra, s'arribarà a una posada en comú i a una reflexió sobre l'origen de les actituds discriminatòries, tant en l'àmbit privat com en el social.
18. Assenyalat si hi ha manifestacions pròpies d'una actitud discriminatòria a la teua ciutat o poble, entre els teus coneguts, a l'institut, a la classe...
- 18.1. Quines raons solen donar per a justificar la seua actuació aquells que discriminen?
- 18.2. Demostret si, per a tu, aquestes raons són vàlides o no.
19. Segurament tots hem conegut, presenciats o patit en la nostra vida alguna situació de discriminació.
- 19.1. Descriu aquesta situació i assenyalat el comportament dels discriminadors, el de la víctima i el dels testimonis, si va haver-n'hi.
- 19.2. Quines conductes podrien haver-se modificat per a evitar aquest tracte injust?
20. Davant l'assetjament o la violència en l'àmbit escolar, demostret si existirien, o no, les actituds assetjadores si no existiren les actituds d'indiferència. Justifica la resposta en què podria basar-se la teua intervenció en el cas que, entre els companys, s'organitzara un debat oral respectuós amb unes regles i un moderador.

C) EL 'DIARI' I EL DRAMA: DOS GÈNERES DIFERENTS I UNA AUTORIA COMPLEMENTÀRIA

1. En la pàgina 20 de la introducció es diu: «La realitat sol ser més avorrida que la seua literaturització».
 - 1.1. Explica el significat d'aquestes paraules.
 - 1.2. Raona, amb exemples, el teu acord o desacord amb aquesta afirmació.
 - 1.3. Demuestra, basant-te en el que tu coneixes, què et sembla més emocionant, o divertit, o avorrit: les peripècies d'Anna Frank i els seus companys d'amagatall, la imatge que ens dona d'aquestes la xiqueta en el seu diari o la versió teatral que fan d'aquestes els dramaturgs Albert Hackett i Frances Goodrich.

2. En un diari personal, que en principi no serà llegit per ningú més, s'imposa la sinceritat, la qual cosa no evita que, sovint, la subjectivitat de l'autor done una visió més o menys parcial dels fets. Així apareix també Anna com a personatge en l'obra de teatre.
 - 2.1. Busca en el drama un moment en què els fets ens ensenyen una Anna que no et parega objectiva en les seues opinions sobre els altres.
 - 2.2. Comenta també un altre moment en què Anna es mostre sincera, encara que amb això quede en mal lloc.

3. Digues el que sàpies de la literatura del jo i el record.
 - 3.1. Defineix i diferencia un diari personal o íntim, un relat autobiogràfic i unes memòries.
 - 3.2. A quin gènere literari pertany un diari íntim? Per què? Com s'anomenarà si, a més, està escrit en forma de cartes?
 - 3.3. Informa't i redacta un comentari breu sobre altres casos de diaris personals que no siguen de ficció i siguen importants en la història de la literatura.

4. Comenta si has sentit alguna vegada, o no, la necessitat d'escriure un diari personal i per què.
 - 4.1. Arriba a una conclusió raonada sobre quina classe de persones tenen més tendència a escriure diaris íntims: els adults, els adolescents, els xics, les xiques...
 - 4.2. Dóna raons a favor o en contra que un diari íntim es publique i si podria haver-hi alguna circumstància que aconselle que es publique.
 - 4.3. Exposar la teua opinió raonada sobre el fet que algú llegira un diari teu sense el teu consentiment.

5. En l'actualitat moltes persones, joves i no tan joves, acostumen a escriure en les anomenades xarxes socials d'Internet per a explicar opinions, experiències, etc.
 - 5.1. Valora aquest fet.
 - 5.2. Assenyala els aspectes positius i els negatius que la xarxa pot oferir hui per a la difusió de la intimitat.

6. Exposa les raons per les quals Otto Frank, el pare d'Anna, va decidir publicar el diari íntim de la seua filla.
 - 6.1. Manifesta el teu acord o desacord amb les seues raons.
 - 6.2. Analitza si, segons la teua opinió, Anna hauria autoritzat que es publicara.

7. El terme *drama* ve de la paraula grega *drâma,-atos*, que significa 'acció', i l'adjectiu *dramàtic* seria sinònim de *teatral* i, genèricament, implicaria les idees de conflicte, tensió, contrast, emoció...
 - 7.1. Defineix altres significats del substantiu *drama* i de l'adjectiu *dramàtic*; aclareix, sobretot, què s'entén per aquests dos termes popularment i què s'entén des del punt de vista teatral.
 - 7.2. Argumenta, amb exemples del text, quina, o quines, de les accepcions esmentades qualifica més bé aquest text.
 - 7.3. Demuestra si en aquesta versió teatral del *Diari* d'Anna Frank predominen els moments còmics o els tràgics.
 - 7.4. Assenyala dos moments que et resulten especialment tràgics i dos en què et sorgisca la rialla o el somriure propi de la comèdia.

8. Una de les causes de la popularitat del diari d'Anna Frank és aquesta adaptació teatral, que s'ha representat en tot el món i s'ha portat també al cinema.
 - 8.1. Busca informació sobre la difusió d'aquest drama i sintetitza'n la repercussió social, tenint en compte dades sobre aspectes com lloc i data d'estrena als Estats Units i a Europa, especialment a Alemanya i Holanda.
 - Selecciona i comenta també algun detall o anècdota que et parega important.
 - Busca informació sobre la versió cinematogràfica de l'obra i escriu-ne un informe.

9. Basant-te en la introducció, resumeix els aspectes més destacats de la biografia i l'obra dels autors d'aquesta adaptació teatral, Albert Hackett i Frances Goodrich.

10. Detalla la relació de la parella de dramaturgs amb aquesta obra, comentant aspectes com els següents:
 - a) Com van rebre l'encàrrec d'adaptar el diari al teatre.

- b) Quant de temps els va costar fer-ne l'adaptació.
- c) Què van fer per a poder escriure-la amb un major coneixement de la història.
- d) Possibles influències d'aquesta obra en la seua trajectòria professional i personal.

11. Hackett i Goodrich eren guionistes cinematogràfics experimentats i també actors de cinema i teatre.

11.1. Demostrea si, segons tu, això és positiu, o negatiu, a l'hora d'escriure una obra de teatre.

11.2. Analitza si aquesta experiència cinematogràfica es nota en la versió teatral: posa exemples que demostren en què, quan i com es nota.

12. A l'hora d'escriure la seua obra, valora a qui –l'autora del diari o els autors del drama– li resultaria més fàcil, o més difícil, o tindria més llibertat, o menys.

13. Com a conclusió global d'aquest apartat, explica, amb exemples, en què coincideixen i en què divergeixen el *Diari* i la versió teatral, pel que fa al gènere, la visió i els objectius i pel que fa als autors respectius.

D) DE LENGÜES I ESTILS

1. Després de llegir l'apartat 2.3 de la introducció (pàgines 30-34), digues quines informacions no coneixies o t'han resultat més interessants sobre qüestions de llengua, pren-ne nota i, sobretot, aclareix els aspectes que hi ha tot seguit:
 - 1.1. Quina era la llengua de naixença d'Anna Frank i dels seus pares i avantpassats des de feia generacions.
 - 1.2. En quina llengua va escriure Anna el seu diari.
 - 1.3. Per què a Anna i a la seua germana el canvi lingüístic els va resultar fàcil, o difícil.
 - 1.4. En quina llengua va ser escrita i estrenada la versió teatral del diari.
 - 1.5. Si l'alemany està present en la versió teatral, especifica quan i com.
 - 1.6. Si hi ha alguna altra llengua: digues quina i quan apareix.

2. Emparella els termes següents amb la definició corresponent, completa-les, si cal, i posa exemples de cada cas:

llengua nacional	Definició A
llengua oficial	Definició B
llengua internacional	Definició C

A. Llengua que té la possibilitat legal de ser utilitzada com a instrument de relació de les institucions amb els ciutadans i al contrari.

Exemples:

B. Llengua nadiua o pròpia d'un grup humà més o menys ampli dins d'un estat.

Exemples:

C. Llengua que és apresada i usada àmpliament per persones que no la posseeixen com a llengua nadiua.

Exemples:

3. Aclareix els aspectes referits a la llengua amb què Anna va escriure el seu diari que hi ha tot seguit:
 - 3.1. On es parla, quants parlants té, a quina família lingüística pertany, amb quins nom, o quins noms, és coneguda...
 - 3.2. Raons o punts de vista pels quals es pot afirmar, o negar, que aquesta llengua és oficial, nacional o internacional. (Especifica territoris, ja que en tots els llocs la mateixa llengua no té el mateix estatus.)

- 3.3. La influència (positiva, negativa o neutra, pel que fa a la difusió del *Diari* d'Anna Frank) de la condició (oficial, nacional o internacional) de la llengua en què està escrit.
4. Les acotacions poden classificar-se segons la forma (internes als diàlegs o externes; generals o particulars) i segons la informació que aporten (sobre l'espai, el temps; les accions, els moviments o els gestos dels personatges; com són, trets del seu caràcter; com parlen i com diuen algunes frases; el vestuari; els sons, la il·luminació...).
- 4.1. Esmenta exemples del text per a cada cas.
- 4.2. Valora com poden arribar a ser de necessàries les acotacions a l'hora de representar l'obra o per a donar-nos dades sobre com es comporten els personatges.
5. Comenta les possibles diferències entre el llenguatge utilitzat en les acotacions i l'usat en els diàlegs.
6. Quant als diàlegs, trobes alguna diferència entre la manera de parlar dels joves i la dels adults? Justifica la resposta afirmativa o negativa amb exemples del text.
7. Indica el nivell o registre de llenguatge que predomina en l'obra. Aporta'n exemples. Per què utilitzen aquest nivell els personatges?
8. En l'obra, quan els membres d'una mateixa família parlen entre ells, canvien de registre o mantenen el mateix? Justifica la resposta, afirmativa o negativa, i por a frases d'exemple de diferents escenes i moments.

E) PERSONES I PERSONATGES EN UNA SITUACIÓ LÍMIT

1. Els personatges del drama viuen en una situació extrema que els manté en tensió permanent. Descriu les circumstàncies internes i externes que dificulten la seua convivència a «la casa del darrere».
2. En les successives escenes d' *El diari d'Anna Frank* veiem com un grup d'éssers humans tracta de sobreviure en una situació que els desborda. En aquestes situacions desesperades sol aflorar el millor de l'ésser humà. Per aquesta raó aquest drama es continua representant i continua emocionant els espectadors.
 - 2.1. Relaciona cada un dels valors següents amb els moments i els personatges de l'obra de teatre que penses que ho exemplifiquen millor:
 - a) Solidaritat
 - b) Coratge
 - c) Compromís
 - d) Fraternitat
 - e) Amor
 - f) Fidelitat
 - g) Compassió
 - h) Perseverança
 - i) Respecte
 - j) Esforç
 - k) Valentia
 - l) Esperança
 - m) Llibertat intel·lectual
 - n) Amistat
 - o) Control emocional
 - p) Pacència
 - q) Tolerància
 - r) Altres
 - 2.2. Comenta aquests moments o personatges i justifica per què els has relacionat.
3. Però els éssers humans en situacions extremes també poden deixar-se portar per actituds que mostren els aspectes més negatius de la seua personalitat. Fes el mateix que en la pregunta anterior, però amb aquests valors negatius:
 - a) Agressivitat
 - b) Desesperació
 - c) Egoisme

- d) Por incontrolable
- e) Solitud
- f) Claustrofòbia
- g) Desamor
- h) Desconfiança
- i) Falta d'autoestima
- j) Falta de respecte
- k) Incomunicació
- l) Altres

4. L'afirmació següent és d'Anna, tanca l'obra i també estava en el *Diari*: «Jo continue creient encara, a pesar de tot, que les persones són realment bones, que tenen bon cor».

4.1. Comenta el sentit d'aquesta frase.

4.2. Exposa la teua opinió raonada sobre si Anna continuaria pensant el mateix al final de la seua vida. Tin present que les pitjors calamitats les va patir, o es van intensificar, després d'escriure el seu diari.

5. La citació que precedeix la nostra edició acaba amb aquesta frase del *Diari*: «Mentrestant, hauré de mantenir ben alts els meus ideals, potser en els temps que vindran encara es podran portar a la pràctica».

5.1. Argumenta a favor o en contra de la possibilitat que Anna Frank haguera mantingut viva l'esperança en la humanitat en «temps que vindran» com els nostres.

6. En la citació anterior també deia Anna que pensava «[...] que tot anirà bé, que aquesta crueltat també acabarà, que la pau i la tranquil·litat tornaran a regnar en l'ordre mundial».

6.1. Valora l'optimisme d'Anna i comenta si el comparteixes o no.

6.2. Què opines dels seus presagis? En quina mesura resulten encertats o desencertats?

7. Llig aquestes paraules de la introducció (pàgines 34 i 35):

«[...] una cosa és el marc –realitat, història, persones...– i una altra el quadre –té més a veure amb contar amb art, trama, personatges...»

Es tracta de dos mons amb regles i necessitats diferents, [...] les persones es regeixen per criteris humans, i els personatges per criteris teatrals, i de vegades aquests criteris poden estar contrapuntats».

7.1. Explica, amb les teues paraules, el significat del fragment, sobretot aclareix el dels mots *marc* i *quadre*, *persones* i *personatges*.

- 7.2. Exposa exemples, del llibre o de qualsevol altra obra de teatre, de possibles discrepàncies entre *criteris humans* i *criteris teatrals*.
8. En la introducció (pàgines 34-37) es ressenyen les diferents transformacions que van patir els noms reals dels amagats abans de la publicació definitiva del diari.
- 8.1. Indica-les i digues qui les va fer, quan es van produir...
- 8.2. Exposa les raons d'aquests canvis i si consideres justificada la decisió, sobretot la d'Otto Frank, que, a més, alterava els escrits de la seua filla.
- 8.3. Comenta si aquestes alteracions han servit per a alguna cosa.
9. Fes un esquema amb els noms dels huit amagats i les seues edats en entrar a «la casa del darrere» i en ser assassinats.
10. Tots els personatges amagats pertanyen a una classe social.
- 10.1. Digues de quina classe social es tracta i en què bases la teua afirmació.
- 10.2. Explica en quins detalls o moments de l'obra s'observa amb més claredat la seua pertinença a aquesta classe.
11. El *Diari* i el text teatral mostren una divisió ben clara entre personatges positius i negatius.
- 11.1. Assenyala qui, segons la teua opinió, pertany a cada grup.
- 11.2. Explica què els diferencia.
- 11.3. Demuestra si estan dibuixats amb cert maniqueisme o no.
12. Quan es va estrenar el drama, alguns familiars dels amagats que apareixen caracteritzats de manera negativa van protestar pel retrat, segons la seua opinió, tan exagerat i tendencios que es feia d'ells.
- 12.1. En quines escenes concretes creus que es devien basar per a protestar? Per què?
- 12.2. Dóna arguments que demostren que els familiars que van protestar tenien raó o no en tenien.
13. A partir de l'experiència, i després que cada alumne del grup arreplegue opinions en el seu entorn, organitzeu una posada en comú a classe que aclarisca aspectes com els que hi ha tot seguit:
- 13.1. Els adolescents solen ser objectius quan emeten els seus judicis sobre els adults? Per què?
- 13.2. I quan els adults opinen sobre els joves?
- 13.3. Què opinen els pares i els avis sobre aquesta qüestió?

14. Especifica en què coincideixen i en què es diferencien Miep i el senyor Kraler, quant a la seua manera de ser i d'actuar.
15. Anna anomena «els nostres protectors» als empleats d'Opekta que van ajudar els amagats; contesta de manera raonada les preguntes següents sobre ells.
- 15.1. Quins valors morals encarnen aquests personatges?
- 15.2. Van obtenir alguna cosa a canvi?
- 15.3. Creus que la seua situació era arriscada? Què els podia haver passat? Què els va ocórrer realment?
16. Demuestra si, per a tu, hi ha persones conegudes o anònimes de l'actualitat que puguen comparar-se amb aquests personatges protectors. En cas afirmatiu estableix aquesta comparació.
17. Analitzem el retrat que l'obra fa de la família Frank. Has de justificar la teua visió de cada un dels membres afegint tres trets psicològics més i el moment del drama en què es percep amb claredat cada tret del personatge.
- Otto Frank: solidari, perquè es presta a acollir el senyor Dussel, com es veu en l'escena tercera de l'acte primer, quan Otto respon sense dubtar a la proposta del senyor Kraler.
 - Edith Frank: insegura, perquè tendeix a callar el que pensa, encara que tinga raó, com es veu en...
 - Margot Frank: conciliadora, perquè intenta sempre comprendre les raons dels altres, com es veu en...
18. Però, per a Anna Frank –autora del diari i protagonista del drama–, necessitarem més deteniment. Completa aquests dos trets de la seua personalitat i suggereix-ne huit més.
- Anna Frank: vitalista, perquè està plena de ganes de conèixer-ho tot i de conèixer-se a si mateixa, com es veu en... Optimista, perquè té grans esperances sobre el futur de la humanitat, com es veu en...
19. Ara analitzarem la família Van Daan.
- 19.1. Quina relació hi ha entre els Frank i els Van Daan, segons el drama?
- 19.2. Afegeix tres trets més de la personalitat de cada membre d'aquesta família, de manera que completes les explicacions corresponents.
- Hermann van Daan: sexista, pel seu concepte sobre el que un home espera de la dona en el matrimoni, que consisteix... Com es veu en...
 - Petronella van Daan: frustrada, perquè esperava una vida millor, com es veu en...
 - Peter van Daan: acomplexat, perquè dubta de la seua vàlua intel·lectual, com es veu en...

20. I, finalment, queda el dentista Albert Dussel, el personatge més negatiu del drama.
- 20.1. Resumeix en tres línies el que sabem de la seua vida anterior que ens pugja ajudar a entendre la seua manera de comportar-se.
- 20.2. Assenyala quatre trets de la seua personalitat i fes referència al moment de l'obra en què apareixen amb més claredat.
- Albert Dussel: egoista, perquè sempre pensa primer en si mateix, com es veu en...
21. A més d'estudiar trets del caràcter dels personatges, per a completar-ne l'anàlisi cal que descrigues els aspectes següents amb exemples de moments de l'obra:
- 21.1. El seu paper en relació amb l'acció: quin i quan desencadenen conflictes, els resolen, ajuden a resoldre'ls o els compliquen.
- 21.2. El seu paper en relació amb la resta de personatges, la seua importància o pes en tota la representació o en alguna part: protagonista, antagonista, secundari, protagonista col·lectiu, ambiental o de comparsa...
- 21.3. La seua complexitat i evolució: pla/redó. Cal que tingues present com apareixen al principi de l'obra i com arriben al final, és a dir, has de valorar qui és redó i evolucionaria, i com, i qui és pla i presenta sempre una actitud semblant.

F) SINGULARITATS DE L'ESPAI, EL TEMPS, L'ACCIÓ I L'ESTRUCTURA

1. En algunes èpoques, les obres de teatre havien de respectar la unitat de lloc, temps i acció.
 - 1.1. Defineix aquestes tres unitats o regles i els seus avantatges i inconvenients.
 - 1.2. Explica quan sorgeixen aquestes tres unitats, en quins períodes literaris (Renaixement, Barroc, Neoclassicisme...) se solen respectar i en quins no se segueixen.
 - 1.3. Comenta què es pretén aconseguir en els espectadors quan hi ha unitat de lloc, temps i acció.

2. Després de llegir l'apartat 2.5 de la introducció (pàgines 41-44), repassar l'acotació inicial que descriu el decorat i haver vist l'annex I (pàgina 229), suposem que hauràs creat en la teua ment una imatge clara i personal d'aquest espai.
 - 2.1. Descriu com és, quins colors hi predominen, quin ambient, quines olors... Prova, de segur que et sorprens.
 - 2.2. Justifica si podem dir, o no, que l'obra respecta la unitat d'espai.

3. L'espai escènic necessari per al desenvolupament de l'acció d'aquesta obra s'anomena *escenari múltiple*.
 - 3.1. Exposa les possibles raons d'aquesta denominació.
 - 3.2. Durant tota la representació tenim sempre a la vista els huit personatges i veiem si lligen, dormen, s'avorreixen, etc. Quin efecte sobre l'espectador s'aconsegueix amb totes aquestes accions paral·leles?

4. Durant tot el drama hi ha un contrast dramàtic ben fort entre el que ocorre a «la casa del darrere» i els sons que vénen de fora de l'amagatall.
 - 4.1. Com afecten aquests sons que procedeixen de l'espai exterior als amagats?
 - 4.2. En quins moments els sons exteriors tenen un protagonisme directe en el drama?
 - 4.3. Demuestra si aquesta és una bona solució artística o no.

5. A l'eixida d'un teatre, després de la representació d'aquesta obra, un grup de joves espectadors manifestava la seua decepció pel fet que no es veia en escena l'entrada violenta dels nazis per a emportar-se els amagats. Després, a classe, uns altres alumnes discrepaven i afirmaven que els havia produït més por sentir els sorolls i veure les reaccions dels personatges davant del seu tràgic futur.
 - 5.1. Quina solució teatral hauries defés tu? Per què?

6. Per a concretar més els aspectes que estem tractant i no perdre't, ompli un quadre com el següent, que et pot servir de model. Com que aquest treball és llarg i pot re-

sultar repetitiu, ja que les escenes són moltes, es pot optar per repartir-les entre grups d'alumnes o per fer directament una posada en comú per a completar aquest plànol-guia. De cada escena, cal reflectir:

- Data i moment del dia.
- Personatges que hi intervenen.
- Resum de fets que succeeixen.
- Conflictes que es desencadenen entre els amagats.
- Evolució psicològica dels personatges.
- Moments de més interès en l'escena.

ACTE SEGON, ESCENA TERCERA

- Data i moment del dia: abril de 1944, de nit.
- Personatges que hi intervenen: família Frank, família Van Daan, Sr. Dussel i, més tard, Miep.
- Resum dels fets:

Mentre tots dormen, el senyor Van Daan entra a l'habitació dels Frank per a robar pa de l'armari on es guarden els escassos aliments que els queden. El soroll desperta la senyora Frank, aquesta fa que s'alcen tots els altres i exigeix que el lladre descobert abandone immediatament el refugi. La senyora Van Daan intenta defensar el seu espòs i Peter es planteja anar-se'n amb els seus pares i arriscar-se als perills de l'exterior. La senyora Frank es mostra inflexible i, quan la tensió entre les dues famílies és més forta, arriba Miep per a comunicar-los que ha començat el desembarcament dels aliats a Normandia. La crispació deixa pas a l'eufòria i el senyor Van Daan i la senyora Frank s'avergonyeixen de la seua conducta anterior. Al final de l'escena, Anna ens conta en el seu diari que ja ha complit quinze anys i que està segura que vol ser escriptora.

- Conflictes que es desencadenen entre els amagats:
El tancament durant tant de temps en notables condicions de penúria, apilotament i perill ha deteriorat la convivència dels personatges. Tots estan al límit de les seues possibilitats de resistència i l'escena resulta d'una violència tan desbordada que fa aflorar reptes passats i presents. Però tota la tensió es relaxa amb l'arribada de les notícies que porta Miep. Llavors tots passen de l'agressivitat i el pessimisme a l'eufòria i l'esperança en la fi imminent del seu tancament.
- Nous aspectes de la personalitat dels amagats que es mostren per la seua reacció davant dels conflictes:
Indignació extrema i inusual de la senyora Frank davant l'egoisme del senyor Van Daan. Per primera vegada no es reprimeix i esclata dient el que fa temps que pensa. Després se'n penedeix i se sent molt avergonyida.

El senyor Frank, com sempre, intenta fer d'home bo i buscar l'equilibri, el millor per a la bona convivència; però aquesta vegada se sent superat, ja que és la seua dona, sempre tan discreta, la que ha perdut els nervis i no es deté ni davant del fet que, si els Van Daan ixen de l'amagatall, seran detinguts i moriran.

Margot, sempre tan reflexiva, s'avergonyeix de la situació i, sobretot, s'indigna perquè el senyor Dussel no té més inquietud que la d'assegurar-se la seua ració de creïlles.

Anna sent tant la possible marxa de Peter que fins i tot està disposada a cedir la seua ració perquè els Van Daan no se'n vagen.

El senyor Van Daan, en veure's descobert i recriminat de manera tan violenta i en públic, no té res a dir, s'acovardeix, se sent indisposat i vomita.

La senyora Van Daan busca justificacions inútils a la conducta del seu marit, intenta protegir-lo i se sent aterrida davant la possibilitat d'haver d'abandonar el refugi.

Peter se sent avergonyit per la conducta de son pare i pels reptes d'Edith Frank. Però s'imposa el seu sentit de la família i, encara que pot evitar-ho, està disposat a anar-se'n de l'amagatall amb els seus i córrer la mateixa sort.

El senyor Dussel només pateix per la pèrdua del menjar i s'assegura que en el futur ningú no puga robar-lo i que la seua ració estiga garantida. Aprofita l'agitació dels altres per a reservar-se les millors creïlles.

–Moments de major interès en l'escena:

En l'escena hi ha moments de gran suspens o tensió dramàtica per al lector o espectador. Se succeeixen molt ràpidament, però els principals són:

Què passarà després de descobrir el lladre? Com reaccionaran els altres? Com reaccionarà el senyor Van Daan?

Se n'aniran els Van Daan a una mort segura?

Anna i Peter se separaran?

El senyor Frank aconseguirà, aquesta vegada, reconduir bé la situació?

Fins on serà capaç d'arribar la senyora Frank després d'haver estat tant de temps callada?

Per què arriba Miep a deshora? Quines notícies porta?

Com podran tornar a conviure després de tot el que s'han dit els uns i els altres?

Estan a punt de salvar-se, com sembla imminent, i s'acabarà la seua vida d'amagats?

7. La major part de les escenes comencen i acaben amb la veu d'Anna, que escriu el seu diari.

7.1. Valora la funció i la importància que té aquesta veu narrativa per a l'estructura del drama.

7.2. Quan se sent per primera vegada? I per última?

8. Amb aquestes veus d'Anna els autors introdueixen una selecció extensa de moltes frases del seu diari, sense necessitat d'adaptar-lo. Fixa't ara en el contingut d'aquestes frases textuais i comenta què sol explicar Anna en aquestes.
9. Les obres de teatre es divideixen en actes, quadres i escenes.
 - 9.1. Defineix els tres conceptes.
 - 9.2. Un d'aquests apareix en el text teatral utilitzat d'una manera que no és l'habitual. Quin és? Quin seria el terme més usual i correcte?
10. A més d'aquesta estructuració en escenes separades pels comentaris en *off* d'Anna, cada escena té una estructura dramàtica interna molt elaborada per a mantenir constantment en tensió el lector o l'espectador.
 - 10.1. Tria una de les escenes i determina'n l'estructura interna: les parts (presentació, nus i desenllaç).
 - 10.2. Consulta l'activitat 5.6 i distribueix en aquestes parts els moments que et resulten de més intensitat dramàtica en eixa mateixa escena.
11. Hui en dia la immensa majoria del públic que assisteix a les representacions d'aquesta obra coneix àmpliament el desenllaç real.
 - 11.1. Què pot afegir la representació a un argument i un desenllaç que els espectadors coneixen per endavant perquè aquests continuen acudint a veure-la?
 - 11.2. Quins aspectes de l'espectacle se suposa que valoren més aquests espectadors?
12. Després de llegir l'obra completa, comenta raonadament aspectes com aquests:
 - 12.1. Se segueix la unitat d'acció?
 - 12.2. Hi ha en el drama una acció principal i altres de secundàries? En quins moments?
13. És clar que la unitat de temps no es respecta.
 - 13.1. Consulta l'activitat 5.6 i extrau-ne una llista en què indiques quan transcorre cada escena de l'obra.
 - 13.2. En quant de temps en total transcorren els fets?
14. Entre la primera escena i l'última hi ha una relació temporal ben clara. Comenta-la i aclareix quan transcorren ambdues.
15. Segons això, tot el que es representa entre les escenes inicial i final seria un *flashback* temporal.
 - 15.1. Explica què significa aquest concepte, i per a què serveix i com funciona en l'obra.

- 15.2. Argumenta a favor o en contra de suprimir aquestes escenes, com s'ha fet en alguna traducció d'aquest drama.
- 15.3. Indica i comenta altres obres literàries o cinematogràfiques que hagen utilitzat el *flashback*.
16. Com a conclusió d'aquest apartat, llig els títols següents de subapartats de la introducció:
Acció singular però plural. La diversitat d'un espai únic. La concentració d'un temps en ebullició.
- 16.1. Comenta per què algun pot semblar paradoxal o contradictori.
- 16.2. Aclareix el significat de cada títol en relació al contingut del subapartat al qual precedeix.

G) ACTIVITATS DE RECREACIÓ DE TEXTOS

1. Abans de posar-te a crear textos, contesta de manera raonada les preguntes següents:
 - 1.1. Quines dificultats creus que té convertir un text narratiu en un text teatral?
 - 1.2. Et pareix més fàcil passar una narració al teatre o convertir en narració una escena teatral?
2. En el fragment del diari original que correspon al dimarts 17 de novembre de 1942, Anna narra l'arribada del senyor Dussel a l'amagatall.
 - 2.1. Anota les diferències que trobes entre el que conta Anna en el text original i el que s'ha escrit per a l'escena (acte primer, escena tercera, des de la pàgina 118).
 - 2.2. Determina a quins motius són degudes aquestes diferències.
 - 2.3. Valora de manera raonada si, per a tu, els dramaturgs han fet bé el seu treball o no.
3. Veurem ara en la pràctica si el teu futur com a escriptor està en la narrativa o en el teatre. Fes aquestes activitats de canvi de gènere literari.
 - 3.1. Converteix en text teatral un fragment del diari original en què Anna conta com passen la nit a «la casa del darrere» (*Diari*, dimecres, 4 d'agost de 1943). Recorda: ara només pots emprar diàlegs i les descripcions s'han de transformar en acotacions.
 - 3.2. Ara fes el contrari, converteix en una narració l'arribada del senyor Dussel a l'amagatall (acte primer, escena tercera, des de la pàgina 118). Ara sí que pots fer servir narració, descripció i algun diàleg.
4. Per a fer una passa més i llançar-te tot sol a l'aventura de la creació dramàtica, escriu una escena teatral d'una pàgina d'extensió, en què respectes les característiques tècniques dels diàlegs i les acotacions. Has de dramatitzar –convertir en text teatral– una d'aquestes situacions que et proposem:
 - 4.1. El senyor Kraler es troba malalt de l'estómac. No obstant això, decideix anar a ajudar els amagats. Miep intenta convèncer-lo que ha de descansar i que ella sola podrà ajudar-los sense córrer més perill.
 - 4.2. Quan el senyor Kraler està treballant a l'oficina de la casa de davant, acudeix a ell un dels obrers d'Opekta, la fàbrica d'espècies d'Otto Frank. Vol un augment de sou. Serà un xantatge encobert? El senyor Kraler no sap què pensar.
 - 4.3. Anna s'ha adonat que en realitat no està enamorada de Peter. Només era necessitat d'afecte i companyia. Vol dir-li-ho al xic, però no desitja ferir-lo, ja que sap que Peter és molt sensible i té una autoestima molt baixa. Per fi, Anna es decideix a aclarir les coses amb Peter.

- 4.4. Un perill greu i imminent amenaça els habitants de «la casa del darrere», però per a evitar-lo, Miep només pot amagar a sa casa una persona, amb la qual cosa aquesta se salvaria amb tota seguretat mentre que els altres quedarien abandonats al seu perillós destí. El senyor Dussel proposa una votació secreta, però el senyor Van Daan demana que es faça en veu alta de manera que cada u explique per qui votarà. Cada u justifica el seu vot o la seua negativa a votar.
- 4.5. A «la casa del darrere» arriben els nazis, però els amagats aconseguixen fugir perquè...
- 4.6. Després de tornar el senyor Frank a Amsterdam, Miep li explica com els van localitzar i qui els va delatar.
5. Després d'haver superat el repte teatral, ara has de mostrar el teu domini de la tècnica del diari personal. Imagina que altres personatges de l'obra també en tenen un, de diari, tria dos personatges i escriu, en unes deu línies per a cada un, la seua manera diferent de reflectir un mateix fet. T'oferim unes quantes possibilitats, però pots inventar-te'n moltes altres.
- 5.1. El senyor Van Daan i la senyora Frank escriuen les seues impressions i esperances després del primer dia de convivència.
- 5.2. El mateix dia que es coneixen, Peter expressa les seues primeres impressions sobre Anna, i ella fa el mateix sobre Peter.
- 5.3. El senyor Frank i el senyor Dussel contenen i valoren el robatori d'aliments del senyor Van Daan.
- 5.4. Miep i la senyora Van Daan escriuen sobre l'episodi de la venda de l'abric de pells.

DUES PROPOSTES DE COMENTARI DE TEXT

A) Comentari d'un fragment breu (Nivell inicial)

Text:

Tenim males notícies; les persones que proporcionaren a Miep les nostres cartilles de racionament han estat detingudes. Això significa que hem hagut de reduir el menjar. Els nostres estómacs estan tan buits que rugeixen i fan sorolls molt estranys, cadascun amb una tonalitat sonora diferent. El del senyor Van Daan és greu i profund, com un contrabaix. El meu és agut, com el xiulet d'una flauta. Quan ens posem a taula, esperant el menjar, semblem una orquestra quan afina els instruments. Només faltaria que Toscanini prenguera la seua batuta perquè començarem a tocar la *Cavalcada de les valquíries*.

(Escena primera, acte segon pàgines 182-183)

Qüestions:

1. Per a comprendre més bé el text:
 - 1.1. Defineix amb les teues paraules el significat de *cartilles de racionament* i *contrabaix*.
 - 1.2. Resumeix la informació de les notes a peu de pàgina 38 i 39 i aclareix breument qui va ser Toscanini i què és la *Cavalcada de les valquíries*.
 - 1.3. Explica qui són Miep i el senyor Van Daan.
2. Per a comprendre més bé els fets i els conceptes:
 - 2.1. Localitza el fragment dins l'argument de l'obra; és a dir, concreta on se situa en l'escena i, en aquesta, què passa abans i després.
 - 2.2. Exposa el tema o idea central del fragment.
 - 2.3. Comenta la importància d'aquest tema dins del drama.
 - 2.4. Conta breument altres escenes del llibre en què es tracte aquest mateix tema.
3. Per a entrar en aspectes lingüístics:
 - 3.1. Analitza els elements de la comunicació en el fragment: emissora, receptor (real i fictici), missatge, canal o canals, contextos...
 - 3.2. Quina funció del llenguatge hi predomina? Justifica la resposta.
 - 3.3. En quin nivell o registre lingüístic s'expressa Anna? Per quins trets ho reconeixes?
4. Per a entrar en aspectes estilístics, és a dir, per a conèixer alguns recursos literaris que Anna utilitza en el text:

4.1. Defineix les figures retòriques següents: el·lipsi, símil, metàfora, metàfora sinestèsica o sinestèsia, personificació, metonímia, al·literació i hipèrbole.

4.2. Identifica les figures que apareixen en aquestes expressions i justifica-ho explicant com funcionen:

–*El meu [so] és agut.*

Sona com un contrabaix, sona com una flauta, pareixem una orquestra.

Els nostres estómacs rugeixen.

Rugeixen i fan sorolls rars.

–*Només faltaria que Toscanini alçara la batuta per a arrancar a tocar la Cavalcada de les valquíries.*

4.3. Redacta un mínim de deu línies més i completa aquesta redacció imitant els recursos literaris del text que estem comentant:

Pareixia impossible, però aquell dia tota la classe va oblidar portar l'entrepà per al pati. A les dues de la vesprada, quan la professora s'encabotava que copiàrem en el quadern les classes d'adjectius, va succeir l'inevitable.

B) Comentari d'un fragment extens (Nivell d'aprofundiment)

Text:

(Escena quarta, acte segon, pàgines 219-221) Des d'«ANNA. (*Mira cap amunt, per la claraboia.*) Mira el cel, Peter.» fins a «ANNA. Algun dia, quan eixim d'ací per fi, jo et...».

Qüestions:

1. Explica el significat en el text de *parterres, narcisos, clavells, violetes, crisantems, ortodox, purgatori, una parella d'adults vulgars.*
2. Localitza el moment del drama (antecedents i conseqüències) i explica qui són els personatges que intervenen en l'escena.
3. Resumeix en tres línies el contingut del text.
4. Defineix el tema, la idea central del fragment.
5. Indica a quin gènere literari pertany el text.
 - 5.1. Quines característiques formals de l'esmentat gènere es veuen amb més claredat?
 - 5.2. Quines característiques quant al contingut ens remetent a eixe mateix gènere?

6. Els personatges utilitzen algunes figures retòriques en expressar-se.
- 6.1. Defineix les següents: el·lipsi, hipèrbole, anàfora, polisíndeton, símil, metàfora, interrogació retòrica, paral·lelisme, metonímia, al·literació.
- 6.2. Identifica les que apareixen en aquestes expressions i justifica-ho explicant com funcionen:
- No et semblen preciosos aquells núvols?*
 - No ho veus, que estem discutint com una parella d'adults vulgars?*
 - A tu, no et passa igual?*
 - Doncs que pots fer allò que vulgues, on vulgues i com vulgues. Pots fer que les roses, les violetes i els crisantems floriscuen alhora.*
 - Sí, em veig caminant pel parc... M'imagino...*
 - Quan pense en totes les coses que hi ha allà fora: els arbres i les flors i les gavines...*
 - Atrapats ací com si fórem...*
 - Això jo vull veure-ho ara, no d'ací a mil anys.*
7. Quan Anna parla de com és d'extraordinari *imaginar-se* fora de l'amagatall secret, la paraula apareix en cursiva.
- 7.1. Explica què deu haver volgut destacar amb aquest canvi de tipus de lletra.
- 7.2. Comenta en quin altre moment de l'obra es parla del poder de la imaginació i relaciona-ho amb aquest.
8. Mitjançant Anna i Peter, els autors plantegen dues reaccions oposades com a resposta a la situació en què estan immersos els personatges.
- 8.1. Explica la situació i com s'enfronten a aquesta els dos adolescents. Perquè quede més clar el contrast, has de fer una doble columna amb les frases més significatives de cada personatge.
- 8.2. Imagina't que et trobes en la situació d'Anna i Peter i justifica amb arguments amb quin dels dos et sentiries més identificat.
- 8.3. Continua la columna afegint més raons teues a les aportades pels personatges.
9. En aquesta escena els autors han posat en llavis d'Anna una de les frases més importants del seu diari íntim: *Jo continue creient encara, a pesar de tot, que les persones són realment bones, que tenen bon cor.*
- 9.1. Explica el significat d'aquesta frase. No oblidis que cada paraula és molt important.
- 9.2. Relaciona aquesta frase amb altres afirmacions d'Anna en aquesta mateixa escena.
- 9.3. D'acord amb aquesta frase d'Anna, redacta un mínim de set línies i completa l'escena prèvia a l'arribada dels nazis. Anna la deixa en suspens perquè tu la continues: *Algun dia, quan eixim d'ací per fi, jo et...*

QÜESTIONARI PER A L'ANÀLISI DE
'LA CORTA VIDA DE ANA FRANK',
UN DOCUMENTAL REALITZAT PER
LA CASA D'ANNA FRANK
(www.annefrank.nl)

1. Indica quina preocupació té Anna sobre la seua capacitat com a escriptora.
2. Digues quants anys va viure Anna Frank i si el seu cas va ser un cas excepcional o repetit.
3. Determina quants anys tenien Anna i la seua germana Margot quan es van amagar i quant de temps va durar el seu tancament en «la casa del darrere».
4. Analitza per què va ser important, en la història del segle xx, l'any en què va nàixer Anna, 1929.
5. Descriu com era la vida d'Anna abans d'amagar-se.
6. Anota quines mesures van adoptar els nazis en contra dels jueus.
7. Què opines de la crema de llibres? Per a què serveixen les biblioteques?
8. Explica com s'accedeix a l'amagatall secret, segons mostra el documental.
9. En el reportatge amb fotos en color, el refugi, després de ser reconstruït, pareix un poc més confortable. No obstant això, et pareix un lloc confortable? Per què?
10. Exposa els problemes que creus que tindries per a viure amb altres persones en aquestes circumstàncies i en un espai tan reduït.
11. Sembla lògic pensar que aquestes huit persones, convivint tant de temps en un espai tan reduït, tindrien problemes. Imagina't les seues possibles dificultats i distribueix-les en aquests tres grups: problemes materials, de convivència i de pressió psicològica.
12. Conta com van aconseguir sobreviure durant més de dos anys i per què creus que altres persones els van ajudar.

13. Demuestra si, durant la Segona Guerra Mundial, Anna Frank i la seua família van ser un cas excepcional o no.

14. Enumera les raons per les quals Anna decideix reescriure el seu diari.

Propostes didàctiques referides al llibre
El diari d'Anna Frank (ISBN: 978-84-9824-439-7)

© Edicions Bromera, SL
Apartat de correus 147 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Salvador Bataller, 2010

Qui ja ha llegit *El diari d'Anna Frank* podrà reviu-
re, amb aquesta versió teatral, les emocions que
desperta la tendra i terrible història d'una ado-
lescent jueva, amagada durant dos anys, amb set
persones més, en un espai molt reduït i secret. Qui
encara no ha llegit el *Diari*, ara, a més de conèi-
xer les vivències d'Anna, podrà sentir en directe la
veu d'aquells fugitius dels nazis, amb la vida que
donen els diàlegs; i s'endinsarà, gràcies a les aco-
tacions, en un lloc i un ambient que encarnen una
de les pàgines més llegides de l'Holocaust.

El diari d'Anna Frank de **Frances Goodrich** (No-
va Jersey, 1890) i el seu espòs, **Albert Hackett**
(Nova York, 1900), es va estrenar al Cort Theatre
de Nova York el 5 d'octubre de 1955. Se n'ha fet
una versió cinematogràfica i està considerada la
millor adaptació teatral del *Diari*, la més represen-
tada arreu del món i la més premiada, amb guar-
dons com ara el Tony o el Pulitzer.

edicions
bromera

www.bromera.com
edicions

bromera

